

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL PROFESINIO MOKYMO ORGANIZAVIMO PAMEISTRYSTĖS FORMA
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO
(TAP-19-1200; TAIS NR. 19-8697)**

2019-07-19 Nr. NV-2121
Vilnius

Projekto rengėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projekto tikslas: įgyvendinant Profesinio mokymo įstatymą Vyriausybės nutarimu nustatyti profesinio mokymo organizavimo pameistrystės forma tvarką.

Dabartinė situacija.

- Profesinio mokymo organizavimas pameistrystės forma reglamentuotas Profesinio mokymo įstatyme. Profesinio mokymo įstatymas nustato, kad pameistrystės profesinio mokymo organizavimo forma – tai profesinio mokymo organizavimo būdas, kai mokymas ar jo dalis vykdoma darbo vietoje: įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, ūkininko ūkyje ar pas laisvąjį mokytoją. Mokymas pameistrystės forma gali būti organizuojamas tiek pagal formaliojo, tiek pagal neformaliojo profesinio mokymo programas.
- Šiuo metu profesinio mokymo organizavimo pameistrystės forma tvarka nustatyta Švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtintame Formaliojo profesinio mokymo tvarkos apraše. Apraše nustatyta kaip organizuojamas profesinis mokymas pameistrystės forma (apibrėžta kas taiko ir kaip turi būti įforminama pameistrystės mokymosi forma, kur turi kreiptis darbdavys norintis vykdyti mokymą darbo vietoje ir kt.).
- Profesinio mokymo organizavimas pameistrystės forma taip pat reglamentuotas Darbo kodekse (apibrėžti pameistrystės darbo sutarties sudarymo atvejai, būdai ir kt.) ir Užimtumo įstatyme (reglamentuotas bedarbių įdarbinimas pagal pameistrystės darbo sutartį).

Projekto esmė: Profesinio mokymo organizavimo pameistrystės forma tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatoma:

- *Aprašo taikymo apimtis ir subjektai* – būtų taikomas, kai profesinis mokymas pameistrystės forma vykdomas pagal pameistrystės darbo sutartį, sudarytą kartu mokymo sutartimi dėl formaliojo ar neformaliojo mokymo, ir nebūtų taikomas, kai profesinis mokymas pameistrystės forma vykdomas pagal pameistrystės darbo sutartį, su pameistriu nesudarant mokymo sutarties. Būtų taikomas profesinio mokymo teikėjams, vykdančioms profesinį mokymą pameistrystės forma, kurie turi teisę vykdyti formalųjį ir (arba) neformalųjį profesinį mokymą, darbdaviams, mokantiems pameistrius, socialiniams partneriams ir kitiems suinteresuotiems subjektams.
- *Kas teiks metodinę pagalbą ir konsultacijas profesinio mokymo teikėjams ir darbdaviams, norintiems mokyti ir mokantiems pameistrius ir kur ji bus skelbiama* - konsultacijas, metodinę pagalbą teiks kvalifikacijų tvarkymo institucija; aktuali informacija bus skelbiama šios institucijos interneto svetainėje.
- *Kaip bus vykdomas profesinis mokymas pameistrystės forma* – į profesinį mokymą priimto asmens profesinis mokymas pameistrystės forma bus vykdomas pasirašius pameistrystės darbo ir profesinio mokymo sutartis; asmuo galės keisti profesinio mokymo organizavimo formą iš pameistrystės į mokyklinę formą ir atvirkščiai; pameistrystę, pagal formaliojo profesinio mokymo programą ar jos modulį, galės vykdyti profesinio mokymo įstaiga, turinti tam licenciją,

kuri vykdys ne daugiau kaip 30 proc. mokymo laiko, ir darbdavys, kuris vykdys likusią mokymo laiko dalį darbo vietoje, arba tik licenciją turintis darbdavys, kuris vykdys visą formaliojo profesinio mokymo programą ar modulį; pagal neformaliojo profesinio mokymo programos ar jos modulį - reikalavimus atitinkanti profesinio mokymo įstaiga ir darbdavys; mokymas profesinio mokymo įstaigoje galės būti ne daugiau kaip 30 proc., o darbdavys vykdys likusią neformaliojo profesinio mokymo programos mokymo laiko dalį darbo vietoje, arba visą mokymą vykdys tik darbdavys.

- *profesinio mokymo įstaigų, darbdavių ir pameistrių teisės ir pareigos* - profesinio mokymo įstaiga ir darbdavys turės teisę gauti metodinę pagalbą iš atitinkamų institucijų susijusių su profesinio mokymo pameistrystės forma organizavimu, gauti lėšų profesiniam mokymui ir kt.; profesinio mokymo įstaiga ir darbdaviai privalės užtikrinti tinkamą profesinio mokymo organizavimą, profesinio mokymo įstaigos taip pat turės skirti profesijos mokytoją pameistrių praktiniam mokymui, vykdomam realioje darbo vietoje, o darbdaviai skirti atsakingą darbuotoją ir profesijos meistrą ir kt.; pameistris turės teisę, gauti nemokamai informaciją apie mokymo programą, mokymosi formas, keisti mokymosi formą, privalės mokytis pagal mokymo planą, dirbti pameistrystės darbo sutartyje numatytomis sąlygomis ir kt.

Kartu su Projektu teikiama informacija apie pameistrystės modelį bei jo įgyvendinimą.

Derinimas: projektas derintas su Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacija, Lietuvos darbdavių konfederacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija, VšĮ „Investuok Lietuvoje“.

Dėl Teisingumo ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Užimtumo tarnybos, VšĮ „Investuok Lietuvoje“ pastabų, į kurias neatsižvelgiama arba atsižvelgiama iš dalies, teikiama derinimo pažyma. Darbdavių organizacijos per nustatytą laiką pastabų nepateikė.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektas susijęs su Vyriausybės programos nuostatomis „127.4. plėtosime patrauklią ir lanksčią profesinio mokymo sistemą, apimančią pirminį ir tęstinį profesinį mokymą, suderintą su darbo rinkos poreikiais. Įgyvendinant įvairias pameistrystės formas, bus parengtos verslo įmonių ir profesinės praktikos institucijų žmoniškųjų išteklių plėtotės programos ir plėtojama infrastruktūra...“ ir Vyriausybės programos įgyvendinimo plano veiksmu 2.1.3.8 „Nuolatinio skaidraus mechanizmo, leidžiančio kompensuoti įmonių išlaidas, patiriamas vykdant profesinį mokymą pameistrystės forma, sukūrimas“.

Dalykinio vertinimo išvada:

1. Nutarimo projekto lydraštyje teigiama, kad nutarimo projektu siekiama sudaryti palankias teisinės sąlygas profesinio mokymo, organizuojamo pameistrystės forma, spartesnei plėtrai ir galimybei kvalifikacijos siekiantiems mokiniams didesnę mokymo dalį mokytis realioje darbo vietoje, taip padidinant rengiamų kvalifikuotų darbuotojų kompetencijų atitiktį darbo rinkos poreikiams ir greitesnį bei sklandesnį jų perėjimą iš mokymosi į darbą, tačiau nedetalizuojama kaip ir kokiomis priemonėmis, lyginant su šiuo metu esamu reguliavimu, tai bus pasiekta, taip pat nepateikiama informacija kokios numatomos naujovės ir pokyčiai priėmus siūlomą reguliavimą.

2. Atkreiptinas dėmesys, kad nutarimo projektu, kuriame turėtų būti nustatyta profesinio mokymo organizavimo pameistrystės forma tvarka, apibrėžiami tik bendri profesinio mokymo organizavimo pameistrystės forma vykdymo principai ir nuostatos, tačiau nekonkretizuojama kaip tai bus įgyvendinama (pvz., kur turėtų kreiptis šią mokymo formą norintys vykdyti subjektai, kokius dokumentus tam turi pateikti, kokie jiems keliami reikalavimai ir kt.). Atsižvelgiant į tai, kyla abejonių ar, siūlomas reguliavimas pakankamas ir bus aiškus pameistrystę norintiems vykdyti subjektams (nutarimo projekto 4 p. tik nurodoma, kad visa informacija apie pameistrystės forma

organizuojamą profesinį mokymą bus teikiama atitinkamų institucijų interneto svetainėse ir 5 p., kad konsultacijas ir metodinę pagalbą teiks kvalifikacijų tvarkymo institucija).

3. Siūlytina įvertinti, ar siekiant populiarinti ir didinti asmenų, kurie mokytusi pameistrystės forma skaičių, III skyriuje, kuriame įtvirtinamos profesinio mokymo įstaigų, darbdavių pareigos, nereikėtų nustatyti pareigos, tiek profesinio mokymo įstaigoms, tiek darbdaviams, susijusios su nuolatiniu tarpusavio bendradarbiavimu ir informacijos apie asmenis norinčius mokytis pameistrystės forma keitimusi.

4. Nutarimo projekto 14.2 papunkčiu nustatoma darbdavio teisė gauti lėšų Profesinio mokymo įstatymo nustatyta tvarka. Siūlytina lydraštyje pateikti informaciją apie siūlomą įtvirtinti nuostatą, paaiškinant kokios lėšos būtų teikiamos darbdaviams.

5. Siūlytina tikslinti III skyriaus pavadinimą, kadangi jame nenustatomos teikėjų teisės ir pareigos.

6. Patikslinti nutarimo projekto lydraštį nurodant kokios Vyriausybės programos nuostatos ir Vyriausybės programos įgyvendinimo plano veiksmai įgyvendinami teikiamu nutarimo projektu.

7. Atkreiptinas dėmesys, kad kartu su nutarimo projektu teikiamoje papildomoje medžiagoje „Pameistrystės modelio įgyvendinimo veiksmų planas“ pateikiami tam tikri siūlymai (priemonės) kaip galėtų būti toliau tobulinamas ir skatinamas pameistrystės įgyvendinimas. Kadangi papildomoje medžiagoje teikiamų siūlymų įgyvendinimas neregamentuojamas teikiamame nutarimo projekte, o taip pat jų įgyvendinimas nėra aprašytas ir papildomoje medžiagoje, todėl nėra aišku kaip, kada ir kokiais būdais tai bus pasiekta (pvz., nėra aprašyta kaip ir kada bus įgyvendinamas vienas iš siūlymų numatyti finansines paskatas darbdaviams; taip pat nėra aišku kur bus reglamentuota pameistrystės modelio įgyvendinimo schemoje pateikta informacija, kad tik po 2 mėn. darbdaviai atrenka mokinius pameistrystei ir kt.).

Atsižvelgiant į tai, siūlytina patikslinti kartu su nutarimo projektu teikiamą papildomą medžiagą, detalizuojant ir aiškiai nurodant kaip teikiami siūlymai bus įgyvendinti, t.y. nurodyti konkrečias priemones ir veiksmus pateiktai pameistrystės modelio schemai įgyvendinti, apimant visus tris schemoje modeliuojamus atvejus (mokinys, bedarbis, darbdavys), šių priemonių/veiksmų įgyvendinimo seką ir terminus, tam reikalingus priimti teisės aktus bei jų parengimo terminus, už priemones/veiksmus atsakingas institucijas ir kt. Šią patikslintą informaciją ir pameistrystės įgyvendinimo veiksmų planą siūlytina teikti svarstyti Vyriausybei (kartu pridedant ir atitinkamo Vyriausybės protokolo projektą).

8. Atkreiptinas dėmesys, kad kuo skubiau turėtų būti parengti ir patvirtinti ir kiti su pameistrystės įgyvendinimu susiję teisės aktai (reikalingi Vyriausybės nutarimai, ŠMSM ministro įsakymai).

Siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

tel. 8 706 63 741, el.p. aiste.zedelyte@lr.lt